

Vergaderjaar 2012–2013

33 400 IV

Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2013

CI

Werkbezoek Caribisch deel Koninkrijk januari 2013

N¹

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 april 2013

Ter voorbereiding op het beleidsdebat met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 4 juni 2013 is de woordvoeders op het terrein van Koninkrijksrelaties de mogelijkheid geboden schriftelijke vragen te formuleren. De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties² heeft op 15 maart 2013 een brief gestuurd mede met het oog op de coördinerende rol van de minister binnen de Rijksoverheid ten aanzien van Caribisch Nederland en verzoekt hem de vragen desgewenst ter beantwoording door te geleiden aan zijn collega-bewindslieden.

De minister heeft op 10 april 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,
F. Bergman

¹ De letter N heeft alleen betrekking op 33 400 IV

² Samenstelling:

Holdijk (SGP), Linthorst (PvdA) (*voorzitter*), Terpstra (CDA), Slagter-Roukema (SP), Engels (D66), Nagel (50PLUS), Van Bijsterveld (CDA), Van Kappen (VVD), Koffeman (PvdD), Quik-Schuijt (SP), Th. de Graaf (D66) (*vice-voorzitter*), Ganzevoort (GL), De Lange (OSF), Koole (PvdA), Schrijver (PvdA), Sörensen (PVV), Reynaers (PVV), Van Dijk (PVV), Ester (CU), De Grave (VVD), Beckers (VVD), Swagerman (VVD)

BRIEF AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Den Haag, 15 maart 2013

Ter voorbereiding op het beleidsdebat met u op 4 juni 2013 is de woordvoerders op het terrein van Koninkrijksrelaties de mogelijkheid geboden schriftelijke vragen te formuleren. De commissie richt deze brief aan u mede met het oog op uw coördinerende rol binnen de Rijksoverheid ten aanzien van Caribisch Nederland en verzoekt u onderstaande vragen desgewenst ter beantwoording door te geleiden aan uw collega-bewindslieden. De leden van de fractie van de SP leggen de regering graag de volgende vragen en opmerkingen voor. De leden van de fracties van het CDA, de PvdA, D66 en GroenLinks sluiten zich bij deze vragen aan.

Toepasselijkheid wetgeving op Caribisch Nederland

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering de ene keer stelt dat op de openbare lichamen dezelfde regels moeten gelden als in Europees Nederland, een andere keer echter wordt onderscheid gemaakt. Het is deze leden niet duidelijk wanneer op Caribisch Nederland wél en wanneer niet dezelfde wettelijke bepalingen van toepassing zijn en wat de criteria zijn voor de keuze voor wel/niet toepasselijkheid van dezelfde wettelijke bepalingen als in Europees Nederland. Deze leden weten dat ervoor is gekozen zo veel mogelijk de bestaande Antilliaanse wetgeving te laten voortbestaan. Hebben zij het goed begrepen dat dit een pragmatische keuze was en geen principiële keuze? Zo ja, is de regering het met deze leden eens dat sprake is van werk in uitvoering en dat met aanpassingen niet gewacht hoeft te worden op de evaluatie als blijkt dat verschillen onrechtvaardig uitpakken?

Om enig inzicht te krijgen in de feitelijke situatie op de BES-eilanden verzoeken de leden van de SP-fractie de regering nauwkeurig op een rijtje te zetten op welk terrein wél en op welk terrein niet sprake is van gelijke regelgeving. Zij zijn zich ervan bewust dat het op een rijtje zetten van overeenkomsten en verschillen een bewerkelijke exercitie is. Is de regering het met deze leden eens dat deze gegevens in ieder geval beschikbaar moeten zijn vóór de evaluatie in 2015? Deze leden zien hierin een extra reden dat deze gegevens nu reeds op een rijtje worden gezet. De leden van de SP-fractie beperken zich hier tot het stellen van vragen met betrekking tot de terreinen van de sociale zekerheid en de zorg. Als voorbeeld ter verduidelijking wijzen zij erop dat op de BES-eilanden geen kinderbijslag, geen huurtoeslag en geen Wet werk en bijstand (Wwb) bestaat. Wat het laatste betreft; de onderstand lijkt op een andere basis te berusten dan de Wwb. Kan de regering aangeven welke criteria gelden voor de vaststelling van de hoogte van het bedrag in Europees Nederland en welke voor Caribisch Nederland?

Het hele zorgstelsel is anders, zo constateren deze leden voorts. Er is geen zorgtoeslag, geen aanvullende verzekering mogelijk. Anderzijds zijn ook ingezetenen die niet belastingplichtig zijn van zorg verzekerd, terwijl zij daaraan geen enkele bijdrage leveren. Ook mensen met een hoog inkomen en/of groot vermogen vallen onder de – voor hen zeer goedkope – ziektekostenverzekering. Het stelsel lijkt op het voormalige ziekenfonds in Nederland. In het ziekenfondsstelsel kon men boven een bepaald inkomen niet van de ziekenfondsregeling profiteren, maar moest men zelf een verzekering afsluiten. Het laatste is niet het geval op de BES. Waarom is er niet voor gekozen om een plafond in te voeren waarboven een reële premie moet worden betaald, zo vragen deze leden.

Ook vragen deze leden hoe het minimumloon is geregeld? Hoe verschillen de WW, de loondoorbetaling bij ziekte en de Ziektewet, de WAO en de

WIA, van respectievelijk de Cessantiawet, de ZV en de OV? Tevens vernemen zij graag hoe de AOW, de Anw en de AWBZ verschillen van de AOV, de AWW en De zorgverzekering Caribisch Nederland? Kan de regering aangeven wat wél en niet op dezelfde wijze is geregeld als in Europees Nederland?

Aansluitend hieraan willen de leden van de SP-fractie graag de volgende vraag voorleggen. Hebben zij het goed begrepen dat het argument om het minimumloon en de onderstand in Caribisch Nederland op een aanzienlijk lager niveau te handhaven dan in Europees Nederland mede is gelegen in de vrees dat anders de BES-eilanden vol zouden stromen met mensen die op deze goede sociale voorzieningen af zouden komen? Toch is bijvoorbeeld op Aruba het minimumloon een stuk hoger dan op de BES, en ook op Curaçao ligt dit hoger. Er is desondanks geen sprake van een run op Aruba, zo stellen deze leden vast. Kan de regering nog eens uitleggen wat de gedachtegang achter het lage minimumloon en de lage onderstandsuitkering op de BES is geweest?

Achterstallig onderhoud

Is de regering het met de leden van de SP-fractie eens dat het achterstallig onderhoud op het wegennet van Caribisch Nederland onmogelijk door de eilanden zelf kan worden opgebracht? Het feit dat in Europees Nederland een groot deel van de wegen voor verantwoording van het Rijk komt, en op de BES-eilanden geen Rijkswegen bestaan zou een reden kunnen zijn om de eilanden tegemoet te komen, in elk geval in het achterstallig onderhoud. Hoe denkt de regering daarover?

OZB en/of erfpacht

Een andere vraag betreft de OZB en/of de erfpacht. Hoe zijn de taxaties tot stand gekomen, zo vragen deze leden. Is er rekening mee gehouden dat de grond veelal reeds jaren familiebezit is, waarover nooit belasting is betaald (al had dat misschien formeel wel moeten gebeuren volgens het toepasselijke Antilliaanse recht)? Heeft de regering er begrip voor dat de taxatie voor de onroerendgoedbelasting, zoals deze tot stand is gekomen, voor veel mensen onbegrijpelijk is. Hun voorouders hebben immers het huis zelf gebouwd en er is nooit grondbelasting of erfpacht over geheven en evenmin OZB? Waarom is er gekozen voor een erfpachtconstructie?

Legislatieve terughoudendheid

Dan hebben deze leden nog een vraag over de zogenaamde «legislatieve terughoudendheid». Wat betreft formele wetgeving stelt de regering terughoudend te zijn. De leden van de SP-fractie vragen zich echter af of er ook sprake is van terughoudendheid bij lagere regelgeving. Zij hebben begrepen dat (wijzigingen van) bouwbesluiten onverkort over de BES uitgestort worden. Hetzelfde zou gelden voor gedelegeerde regelgeving in het onderwijs. Onze vraag aan regering (i.c. de afzonderlijke bewindslieden) is of er wel per geval gekeken wordt of het zinnig en nodig is om alle uitvoeringsbesluiten op de BES van toepassing te doen zijn. Is de regering het met deze leden eens dat ook bij lagere regelgeving terughoudendheid op zijn plaats is? Zo ja, zijn de diverse ministers bereid te dienen ambtsinstructie aan te passen?

Rijksvertegenwoordiger

Ten slotte hebben deze leden nog een vraag over de Rijksvertegenwoordiger. Het is de leden van de SP-fractie niet duidelijk wat zijn formele positie is. Is hij enkel verantwoordelijk voor de uitvoering van het

Nederlandse beleid op de eilanden? Is hij – anders dan een Commissaris van de Koningin – niet belast met de behartiging van de belangen van de eilanden? Mocht dit zo zijn, is de regering het met deze leden eens dat hier sprake is van een bestuurlijke lacune? En is de regering in dat geval bereid om opvulling van deze lacune in overweging te nemen, bijvoorbeeld door het faciliteren van de totstandkoming van een BES-vertegenwoordiging in Den Haag?

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties ziet de beantwoording van de gestelde vragen – graag uiterlijk binnen vier weken – tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,
M.Y. Linthorst

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 april 2013

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen van de leden van de fractie van de SP ter voorbereiding op het beleidsdebat met mij op 4 juni 2013 en de steun voor deze vragen bij de fracties van het CDA, de PvdA, D66 en GroenLinks. Mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatssecretarissen van respectievelijk Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, zal ik ingaan op deze vragen.

Toepasselijkheid wetgeving in Caribisch Nederland

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering de ene keer stelt dat op de openbare lichamen dezelfde regels moeten gelden als in Europees Nederland en een andere keer onderscheid wordt gemaakt. De leden vragen naar de hier gehanteerde criteria en of zij goed hebben begrepen dat de keuze om zoveel mogelijk Antilliaanse wetgeving te laten voortbestaan een pragmatische keuze was en geen principiële keuze.

De keuze die is gemaakt is het resultaat van de onderhandelingen in aanloop naar de nieuwe staatsrechtelijke verhoudingen. In de slotverklaring van de Miniconferentie over de toekomstige staatkundige positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba op 10 en 11 oktober 2006 zijn daar expliciete afspraken over gemaakt. Die afspraken houden in dat bij aanvang van de nieuwe staatsrechtelijke positie de Nederlands-Antilliaanse wetgeving die op de drie eilanden van kracht is, van kracht blijft en dat deze wetgeving geleidelijk zal worden vervangen door Nederlandse wetgeving. Deze keuze werd ingegeven door onder meer de bevolkingsomvang van de drie eilanden, de grote afstand met Nederland en het insulaire karakter. Een volledige overgang naar het Europese Nederlandse recht zou ook een te grote verandering zou zijn. Bovendien nopen ook de verschillen in sociale en economische omstandigheden tot gedifferentieerde regelgeving. Overigens is bij alle beleidsterreinen expliciet de afweging gemaakt tussen de implementatie van Europees Nederlandse wetgeving dan wel de implementatie van specifieke wetgeving, waaronder het continueren van Antilliaanse regelgeving. Nieuwe wetgeving heeft vooral betrekking op taken die met ingang van 10 oktober 2010 zijn overgegaan naar Nederland.

De leden van de SP-fractie vragen of de regering het eens is met de leden dat sprake is van werk in uitvoering en dat met aanpassingen niet gewacht hoeft te worden op de evaluatie als blijkt dat verschillen onrechtvaardig uitpakken. De regering is het met de leden van de SP-fractie eens dat het in bepaalde gevallen wenselijk kan zijn niet met aanpassing van wet- en regelgeving te wachten tot de evaluatie in 2015. Het lijkt de regering wel verstandig – conform ook de wens die uw Kamer meerdere malen heeft uitgesproken – dat waar mogelijk een periode van rust en gewenning gewenst is. De legislatieve terughoudendheid is geen doel op zich. Zeker waar eilandbesturen om duidelijkheid of nadere invulling vragen, hoeft met aanpassingen niet gewacht te worden tot de evaluatie. Andersom kan ook de wetgever het nodig achten om regelgeving aan te passen of te verduidelijken. Het gaat bij het stelsel van wetten en regels niet alleen om de rechten van burgers, bedrijven en eilandelijke overheid, maar ook om de verplichtingen die zijn verbonden aan het Nederlandse stelsel. In de vergelijking met het Land Nederlandse

Antillen is na 10 oktober 2010 nogal eens gebleken dat de reeds bestaande (Antilliaanse) wetgeving nieuw is voor burgers en bedrijven.

De regering wijst in dit verband nog op het onderzoek taakverlichting en deregulering. Dit onderzoek vloeit voort uit het kabinetsstandpunt referentiekader Caribisch Nederland van 8 juni 2012. In dit onderzoek staat centraal de vraag welke vormen van taakverlichting en deregulering denkbaar zijn en welke besparingen daarmee zijn te realiseren. Het onderzoek is uitbesteed aan het onderzoeksbureau Ideeversa, de eindresultaten worden in mei 2013 verwacht. Het streven is om beide Kamers hierover spoedig na oplevering te informeren, mede in uitvoering op de in de Tweede Kamer aangenomen motie Segers-Heijnen over het formuleren van concrete doelstellingen en maatregelen om de overvloed aan wet- en regelgeving beter te kunnen verwerken.

De wens van de hiervoor genoemde motie Segers-Heijnen om ambtelijke druk bij de openbare lichamen te verminderen en inefficiëntie tegen te gaan, is met de eilanden in de afgelopen week van Caribisch Nederland (CN-week) besproken. Hierbij is ook afgesproken om de consultatieprocedure op grond van artikel 209 van de Wet Openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba verder te verduidelijken en te stroomlijnen.

De leden van de SP-fractie vragen de regering om op een rijtje te zetten op welk terrein wel en op welk terrein niet sprake is van gelijke regelgeving. Naar de mening van de leden zouden deze gegevens in ieder geval beschikbaar moeten zijn vóór de evaluatie in 2015. Het kabinet is het met de leden eens dat het in het kader van de evaluatie van belang is om zoveel mogelijk inzicht te krijgen in de feitelijke situatie op de BES-eilanden, ook waar het gaat om wetgeving. Het kabinet zegt daarom toe om een dergelijk overzicht op te stellen voor rijksregelgeving. Het kabinet streeft naar een overzicht, dat inzicht geeft in de geldende wetgeving in Caribisch Nederland. Het op te stellen overzicht zal tevens de overeenkomsten en verschillen tussen de wettelijke stelsels van Caribisch en Europees Nederland inzichtelijk maken.

De leden van de SP-fractie vragen specifiek voor de sociale zekerheid en de zorg om nauwkeurig op een rijtje te zetten op welk terrein wel en niet sprake is van gelijke regelgeving. Zoals hierboven is aangegeven geldt voor Caribisch Nederland een eigen stelsel voor zowel de sociale zekerheid als voor de zorg welke stelsels beiden afwijken van het systeem in Europees Nederland.

De afwijkingen in de socialezekerheidsregelingen vloeien voort uit de verschillen tussen de beide delen van Nederland waar het met name de sociaal economische en geografische omstandigheden betreft. Gelet op de hierboven genoemde verschillen in context is er van gelijke gevallen geen sprake en daarmee dus ook niet van gelijke regelgeving. De afzonderlijke stelsels zijn daarom niet goed vergelijkbaar. Behalve het verschil in niveaus zijn de meest opvallende verschillen voor wat betreft de meest betekenisvolle regelingen:

- de grotere ruimte om bij te verdienen in de onderstand t.o.v. de bijstand;
- de AOV-leeftijd (in Caribisch Nederland groei van 60 naar 65 jaar);
- het (in tegenstelling tot de Anw) ontbreken van een inkomenstoets bij de AWW;
- het nagenoeg afwezig zijn van een eigen risico bij de OV en de ZV (kosten van ziekte of ongeval komen ten laste van de overheid in plaats van de werkgever).

Ook voor de zorg geldt dat de vorm en financiering van de zorgverzekering BES anders is dan het zorgstelsel in Europees Nederland. Er is zoals de leden van de SP terecht opmerken inderdaad geen zorgtoeslag. Die is ook niet nodig omdat de lage inkomens niets bijdragen aan de zorgkosten, ook niet via de belastingen, en er geen nominale premie is zoals hier in Nederland. Een aanvullende verzekering is wat de regelgeving betreft wel mogelijk maar het ligt gelet op de relatief geringe omvang van zorg (en dus ook een geringe potentiële omzet van een dergelijke verzekering, waardoor de perceptiekosten relatief hoog zullen zijn) die nog niet verzekerd is, de kleine populatie en de inkomensverdeling niet voor de hand dat een verzekeraar een aanvullende verzekering in de markt zal zetten. Tot op heden is daar in ieder geval nog geen sprake van. Rondom de start van de Zorgverzekering BES in januari 2011, en daarvoor, is al getracht om het beschikbaar komen van een aanvullende ziektekostenverzekering te bevorderen. Dit is niet gelukt. De te betalen premies zouden naar verwachting zo hoog worden dat een groot deel van de bevolking ze niet zou kunnen opbrengen, terwijl de hogere inkomens er naar verwachting voor zouden kiezen de behandelingen zelf te betalen in plaats van er zich aanvullend voor te verzekeren. De verwachting is daarom ook niet dat er alsnog verzekeraars bereid zullen zijn een aanbod te doen.

Het klopt ook dat iedereen die legaal woont en/of werkt op het eiland van rechtswege verzekerd is. Dat betekent inderdaad dat er geen vorm van eigen bijdrage is die in enige vorm het vermogen meeweegt. En dat betekent ook, omdat er naast de werkgeverspremie alleen via de vlaktaks premie wordt geïnd voor de zorg, dat iedereen die een inkomen lager dan 11.387 \$ per jaar heeft ook geheel gratis verzekerd is. Er zijn zeker overeenkomsten met de oude ziekenfonds constructie in Europees Nederland maar ook aanzienlijke verschillen. Het is zeker geen kopie.

Er is niet gekozen voor een inkomensplafond waarboven men zelf een particuliere verzekering moet afsluiten. De verzekerde is een inkomensafhankelijke premie verschuldigd die geheven en geïnd wordt door de rijksbelastingdienst. Voor de heffingsbepalingen is aangesloten bij de belastingwetgeving voor Caribisch Nederland. Voor de heffing van loon- en inkomstenbelasting enerzijds, en premies volksverzekeringen, werknemers- en zorgverzekeringen anderzijds is gekozen voor een geïntegreerd systeem, dat voor belastingplichtigen, inhoudingsplichtigen en de rijksbelastingdienst eenvoudig is toe te passen. De eenvoud van dat geïntegreerde systeem berust op twee belangrijke uitgangspunten, te weten a) het toepassen van één vlak geïntegreerd tarief en b) het voor alle componenten van deze geïntegreerde heffing gebruiken van dezelfde heffingsgrondslag. In de toelichting op de Invoeringswet fiscaal stelsel BES (Kamerstukken II, 2009–2010, 32 276, nr. 6, blz. 17 en 18) is hierover het volgende opgenomen:

«Na de staatkundige vernieuwingen wordt een gecombineerde heffing geïntroduceerd met een vlak tarief van loon- en inkomstenbelasting enerzijds en de door de belastingplichtige verschuldigde premies op grond van de AOV BES, de AWW BES en de bij of krachtens de in artikel 18.4.1 van de IBES bedoelde algemene maatregel van bestuur inzake de Zorgverzekering BES gestelde regels anderzijds. Het gecombineerde tarief is vlak en bedraagt voor iedereen 30,4%. Dit tarief wordt toegepast over de belastbare som (met uitzondering van winst uit aanmerkelijk belang). De belastbare som is het belastbare inkomen verminderd met onder andere de belasting- en premievrije som van USD 9 750 en in voorkomende gevallen met een zogenoemde kindertoeslag. De kindertoeslag bedraagt USD 1 250 per kind met een maximum van USD 2 500. Door de belasting- en premievrije som en de kindertoeslag behouden de loon- en

inkomstenbelasting op de BES eilanden het karakter van een heffing naar draagkracht. Hoewel op individueel niveau een garantie niet mogelijk is, is het streven dat met het voorgestelde tarief, de hoogte van de belasting- en premievrije som alsmede de hoogte van de kindertoeslag zoveel mogelijk wordt bereikt dat de ingezetenen van de BES eilanden niet worden geconfronteerd met een hogere druk dan thans. Het kabinet is zich er terdege van bewust dat het voornoemde streven essentieel is voor het creëren van voldoende draagvlak bij de op de BES eilanden levende bevolking.»³

Bij de keuze van het zorgstelsel is er bewust voor gekozen om een verzekering voor alle bewoners van de BES-eilanden in het leven te roepen. Er is daarom niet voorzien in een loongrens waarboven personen niet verzekerd zijn. Wat het invoeren van een maximumpremie betreft, is er bij de keuze van de belasting- en premiestructuur op de BES een afweging gemaakt tussen enerzijds eenvoud en uitvoerbaarheid en anderzijds het stimuleren van economische ontwikkeling en werkgelegenheid. Bij die afweging bleek dat bij werknemers die meer werkgevers hebben het hanteren van een premiegrens tot complicaties bij de Belastingdienst zal leiden, omdat zij dan per werknemer zouden moeten bepalen of en zo ja welk deel van het salaris per loonheffingstijdvak boven de met dat tijdvak corresponderende maximumpremiegrens uitkomt. Omdat bij de bepaling van de premiehoogte een bepaalde opbrengst als basis is gebruikt, leidt de keus om geen premiegrens te hanteren ertoe, dat het premiepercentage lager uitkomt ten opzichte van de situatie dat wel een premiegrens zou worden gehanteerd. Per saldo zouden werkgevers met vooral hoog betaald personeel een beperkt nadeel kunnen ervaren en werkgevers met vooral laag betaald personeel een beperkt voordeel.

De leden van de SP-fractie vragen verder welke criteria gelden voor het lagere niveau van het minimumloon en de onderstand in Caribisch Nederland vergeleken met Europees Nederland en of de vrees dat anders de BES-eilanden vol zouden stromen met mensen die op deze goede sociale voorzieningen af zouden komen hierbij een rol speelt. De kern van de gedachtegang met betrekking tot minimumloon en onderstand voert terug op de voor de transitie gemaakte bestuurlijke afspraken. Essentieel is dat economie en samenleving de niveaus kunnen dragen. Sociaaleconomische ontwikkeling komt dus eerst, hetgeen een integrale aanpak van problemen op de eilanden vergt. Bovendien moet werken blijven lonen. Dit betekent dat een hoger minimumloon randvoorwaardelijk is voor generieke verhoging van de uitkeringen. De eilandbestuurders hebben aandacht gevraagd voor de mogelijke aanzuigende werking op de eilanden na de transitie. In dit verband is in de regeling voor recht op onderstand een wachttijd van vijf jaar rechtmatig verblijf op de eilanden opgenomen.

De hoogte van de WWB-normen is gekoppeld aan de ontwikkeling van het netto minimumloon. De hoogte van de onderstandbedragen is zodanig vormgegeven dat belanghebbenden hetzelfde en in een aantal gevallen meer aan uitkering ontvangen dan in de situatie voorafgaand aan het moment van transitie. Tevens is voorzien in een jaarlijkse indexatie van de bedragen. In het bestuurlijk overleg van november 2009 hebben Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Nederland tevens vastgelegd dat er in Caribisch Nederland een homogeen systeem komt voor minimumloon en uitke-

³ Het gaat hier om een citaat uit 2009–2010, de hier genoemde bedragen hebben ook betrekking op deze periode; de belastingvrije som en de kindertoeslag zijn in 2013 vanwege beleidsmatige aanpassingen (Belastingplan 2012) en inflatiecorrectie in 2013 substantieel hoger dan in 2011, en ook bestaat er nu een ouderentoeslag.

ringen, dat wil zeggen dat niet de hoogte van minimumloon en uitkeringen in Nederland richtinggevend is, maar dat de ontwikkeling van uitkeringen op de eilanden wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van het minimumloon op de eilanden.

In het bestuurlijk overleg van april 2010 is een streven uitgesproken om de uitkeringen en het wettelijk minimumloon in de toekomst verder te verbeteren binnen de randvoorwaarden van onder meer economische draagkracht en evenwichtige sociale verhoudingen. In oktober 2012 hebben SZW en de eilanden afgesproken dat de bestuurscolleges in gesprek gaan met werkgevers over een eventuele verhoging van het wettelijk minimumloon. In bestuurlijk overleg dat de staatssecretaris van SZW in maart jl. met de eilanden had, bleek dat verhoging van het minimumloon op Saba haalbaar en wenselijk is. De staatssecretaris van SZW zal zich beraden op de suggestie van Saba om het wettelijk minimumloon alleen voor Saba te verhogen.

Achterstallig onderhoud

De leden van de SP-fractie vragen of de regering het met hen eens is dat het achterstallig onderhoud op het wegennet van Caribisch Nederland onmogelijk door de eilanden zelf kan worden opgebracht. Het kabinet is van mening dat het Rijk niet verantwoordelijk is voor het achterstallig onderhoud van de wegen, dat zijn de openbare lichamen. In de in 2012 verhoogde vrije uitkering is ook rekening gehouden met het onderhoud van wegen. Voor achterstanden in het onderhoud van de wegen is deze ruimte er inderdaad niet.

De voortgang is ook afhankelijk van de eilanden zelf. Indien weggewerkte achterstanden niet vervolgens door de eilandelijke overheid worden onderhouden, ontstaan nieuwe achterstanden in het wegennet. Dit vergt verbeteringen in de bestuurscultuur en financiële organisatie. De door Bonaire, Sint Eustatius en Saba opgestelde plannen dienen door de eilanden nader te worden uitgewerkt. Daarmee kan tevens tot een juiste prioritering gekomen worden. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu zal samen met het ministerie van Economische Zaken en mijn ministerie expertise aanbieden om tot verder onderbouwde plannen te komen.

De financiering van de aangepaste plannen worden in het kader van de begrotingsvoorbereiding 2014 nader gewogen. Het kabinet is bereid – binnen de randvoorwaarde van budgettaire ruimte – bij goed uitgewerkte plannen de uitvoering tot stand te laten komen door middel van bijzondere uitkeringen of renteloze leningen, dan wel door planuitvoering door het Rijk.

OZB en/of erfpacht

De leden van de SP-fractie vragen hoe de taxaties voor de Vastgoedbelasting tot stand zijn gekomen. De vastgoedbelasting wordt jaarlijks geheven van degene die gerechtigd is tot de voordelen van een onroerende zaak. Dat kan de eigenaar zijn maar ook een erfpachter. De belasting wordt geheven over de waarde van de onroerende zaak op de peildatum. Deze waarde wordt voor vijf jaar vastgesteld. De peildatum voor het tijdvak 1/1/2011 tot 1/1/2016 is 1 januari 2011.

Voor de waardebepaling van het vastgoed zijn de bebouwde oppervlakte en kavelgrootte de voornaamste waardebepalende factoren. Voor elke regio en wijk op de drie BES eilanden zijn de grondprijzen per m² bepaald. De gehanteerde rekenfactoren zijn afgeleid uit de daadwerkelijk gerealiseerde verkoopprijzen in de voorafgaande periode. Voor de bepaling van

de waarde van woningen is gezocht naar gerealiseerde verkoopcijfers van panden die qua type, grootte en ligging vergelijkbaar kunnen worden geacht. Uit deze verkopen kan het prijsniveau van soortgelijke objecten worden afgeleid. Verder is gebruik gemaakt van informatie van derden zoals het kadaster, van makelaars en van bouwvergunningen en bouwtekeningen. De gehanteerde grondwaarden zijn gepubliceerd op de internetsite van de Belastingdienst Caribisch Nederland (www.belastingdienst-cn.nl). Daar staat ook meer informatie over de vastgoedbelasting.

De leden van de SP-fractie vragen of er bij de waardebepaling rekening is gehouden met het feit dat de grond veelal reeds jaren familiebezit is, waarover nooit belasting is betaald (al had dat misschien formeel wel moeten gebeuren volgens het toepasselijke Antilliaanse recht)? Ook willen de leden van de SP-fractie weten of de regering er begrip voor heeft dat de taxatie voor de onroerendgoedbelasting, zoals deze tot stand is gekomen, voor veel mensen onbegrijpelijk is. Hun voorouders hebben immers het huis zelf gebouwd en er is nooit grondbelasting of erfpacht over geheven en evenmin OZB.

Voor de heffing van vastgoedbelasting wordt gekeken naar de waarde van de onroerende zaak. Wie het huis heeft gebouwd en of in het verleden grondbelasting of erfpacht dan wel OZB is betaald is voor de bepaling van de aanslag geen relevant wettelijk criterium. Bij de waardebepaling wordt daar dan ook geen rekening mee gehouden. Aangenomen mag worden dat iedere genotgerechtigde van een onroerende zaak beseft dat een dergelijke zaak naast een emotionele waarde ook een economische waarde vertegenwoordigt. Zo vormde deze economische waarde in het verleden ook al de grondslag voor andere heffingen. In geval van betalingsproblemen kan met de ontvanger een betalingsregeling worden getroffen. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat eigen woningen zijn vrijgesteld, evenals onroerend goed dat in een IB onderneming wordt gebruikt en braakliggende gronden in het bezit van inwoners van Caribisch Nederland.

De leden van de SP-fractie vragen zich af waarom is gekozen voor een erfpachtconstructie. Voor de heffing van de vastgoedbelasting maakt het niet uit of de grond in erfpacht wordt gehouden dan wel eigendom is. De vastgoedbelasting wordt geheven alsof de genotgerechtigde, waaronder de erfpachter, het volle eigendom bezit.

In 2015 wordt het fiscale stelsel, dus ook de vastgoedbelasting, geëvalueerd.

Legislatieve terughoudendheid

Ten aanzien van de legislatieve terughoudendheid vragen de leden van de SP fractie of er ook sprake is van terughoudendheid bij lagere regelgeving. Zij hadden begrepen dat bouwbesluiten onverkort over de BES wordt uitgestort. Dat zou ook gelden voor gedelegeerde regelgeving in het onderwijs. Wordt er wel per geval gekeken of het zinnig en nodig is om alle uitvoeringsbesluiten in Caribisch Nederland van toepassing te doen zijn, zo vroegen deze leden zich af.

De legislatieve terughoudendheid geldt ten aanzien van alle regelgeving en dus ook voor lagere regelgeving. Om die reden maken de ministers in de halfjaarlijkse overzichten, waar uw Kamer om heeft gevraagd, melding van alle wet- en regelgeving die bij departementen in voorbereiding is. Bijstelling van een ambtsinstructie van de onderscheiden ministers is dan ook niet nodig.

Er is inderdaad een Bouwbesluit BES in voorbereiding. Anders dan de leden van de SP-fractie hebben begrepen, wordt dit Bouwbesluit specifiek toegespitst op de situatie van de onderscheiden eilanden van Caribisch Nederland. De eilanden hebben daartoe ook hun wensen kenbaar gemaakt. Dit besluit wordt ook verder in nauw overleg met de eilanden voorbereid. Gezien de eerder genoemde legislatieve terughoudendheid gaat het om een besluit met daarin op hoofdlijnen de onderwerpen zoals deze in hoofdstuk 2 van de Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES zijn opgenomen. De nadere invulling van de in het Bouwbesluit BES genoemde onderwerpen wordt zoveel mogelijk aan de eilandsraad en het bestuurscollege overgelaten.

De legislatieve terughoudendheid heeft voor het onderwijs vanaf het begin af aan een andere betekenis gekregen. Bij de beslissing om Bonaire, Sint Eustatius en Saba tot het land Nederland te laten behoren, is ervoor gekozen om de onderwijswetgeving voor de drie eilanden zoveel mogelijk te schoeien op de leest van de onderwijswetgeving in Europees Nederland.⁴ Bij nieuwe regelgeving in Europees Nederland – ook de gedelegeerde regelgeving – wordt daarom in alle gevallen afgewogen of deze wijziging ook moet gelden voor de BES-eilanden en zo ja, op welke termijn dat het geval zal zijn. Het uitgangspunt is dat de regelgeving zo veel mogelijk gelijk is, tenzij de specifieke situatie in Caribisch Nederland aanleiding is tot het maken van een uitzondering.

Daarmee is de positie van de BES-eilanden een integraal onderdeel van de beleidsafweging van het ministerie, en door steeds in overleg te treden over voorgenomen regelgeving, worden de openbare lichamen goed betrokken bij voorgenomen regelgeving.⁵ Bij dat overleg gaat het dan niet alleen over de vraag of de voorgenomen regelgeving voor de kwaliteit van het onderwijs op de BES-eilanden moet gaan gelden maar ook over het tijdstip waarop de BES-eilanden goed in staat zullen zijn om met voorgestelde nieuwe regels om te gaan.

Rijksvertegenwoordiger

De leden van de SP-fractie informeerden naar de formele positie van de Rijksvertegenwoordiger. Is hij enkel verantwoordelijk voor de uitvoering van Rijksbeleid, zo vroegen deze leden. De Rijksvertegenwoordiger heeft een aantal wettelijke taken. De meeste daarvan zijn opgesomd in de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (met name artikel 204 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, hierna: WolBES). Verder kunnen uiteraard ook bij wet andere taken aan de Rijksvertegenwoordiger worden opgedragen, zoals bijvoorbeeld in de Veiligheidswet BES. Daarnaast vervult de Rijksvertegenwoordiger een schakel in brede zin tussen Den Haag en de eilanden.

Bij de uitvoering van zijn taken is de Rijksvertegenwoordiger verantwoordelijk aan de minister wie het aangaat (art. 205, eerste lid WolBES). Voor de in de WolBES neergelegde algemene bestuurlijke taken is dat mijzelf en wat de Veiligheidswet BES betreft de minister van Veiligheid en Justitie. De desbetreffende minister kan eventueel ook aanwijzingen geven (art. 205, tweede lid van de WolBES). De verantwoordelijkheid voor rijksbeleid jegens Caribisch Nederland ligt primair bij de betrokken minister (aan wie de Rijksvertegenwoordiger verantwoording

⁴ Zie ook de brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 26 april 2012, *Kamerstukken I 2011/12*, 33 000 IV, H, blz.4.

⁵ Een recent onderzoek van de Algemene Rekenkamer bevestigt dat het Ministerie van Onderwijs de voorgenomen regelgeving steeds goed afstemt met de openbare lichamen in Caribisch Nederland. Zie: *Kamerstukken II 2012/13*, 33 471, nr. 2, blz.23–24.

verschuldigd is), en niet bij de Rijksvertegenwoordiger als zodanig zoals de aan het woord zijnde leden veronderstelden. De Rijksvertegenwoordiger is niet expliciet belast met de behartiging van de belangen van de openbare lichamen net zomin als dat het geval is met de commissaris van de Koningin ten opzichte van gemeenten. Het is daarentegen de gezaghebber die daarmee belast is, net zoals dat in Nederland geldt voor burgemeesters en commissarissen van de Koningin ten opzichte van gemeenten respectievelijk provincies. De Rijksvertegenwoordiger kan besluiten van de openbare lichamen ter schorsing en vernietiging voordragen, rapporteert aan de minister wie het aangaat over aangelegenheden die de openbare lichamen betreffen, en bevordert de samenwerking tussen de in de openbare lichamen werkzame rijksambtenaren onderling en met de eilandsbesturen.

Er is geen sprake van een lacune in de wet die opgelost zou kunnen worden door een vertegenwoordiging van Bonaire, Sint Eustatius en Saba in Den Haag. De openbare lichamen kunnen hun belangen op diverse momenten bepleiten, bijvoorbeeld in het kader van de week van Caribisch Nederland, via de Rijksvertegenwoordiger of de betrokken ministeries, of in het kader van consultatie op basis van artikel 209 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Vergeleken met een gemeente in Europees Nederland hebben de eilanden mijns inziens meer mogelijkheden om hun zienswijze kenbaar te maken en krijgen zij – ook van uw Kamer – meer aandacht dan een vergelijkbare gemeente in Nederland. Verder staat het de openbare lichamen uiteraard vrij zich te organiseren, bijvoorbeeld via de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) of anderszins. Overigens beraden de openbare lichamen zich op de oprichting van een raadgevend orgaan.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk